VOORSTEL AAN DE COMMISSIE BM VAN DE GEMEENTE ROERMOND

Onderwerp: **Vuurwerkoverlast**
Zaaknummer: **93268-2022**
Datum: **13 juli 2022**

Inleiding

Tijdens de commissievergadering BM van 20 juni 2022 is toegezegd om op de volgende commissievergadering BM van 5 september 2022 met mogelijke maatregelen te komen ter vermindering van vuurwerkoverlast rond de jaarwisseling.

Sinds 1 december 2020 mogen vuurwerkverkopers en consumenten niet meer in het bezit zijn van sommige vuurwerkproducten. Deze producten mogen ook niet meer worden afgestoken:

- vuurwerk uit de categorie F3. De categorievermelding staat op de vuurwerkverpakking;
- knalvuurwerk (zoals rotjes);
- knalstrengen (zoals Chinese matten);
- enkelshotsbuizen (single shots);
- vuurpijlen. Romeinse kaarsen en babypijlen blijven ook verboden.

(Zie Regeling aanwijzing consumenten- en theatervuurwerk, het Vuurwerkbesluit en de Pyrorichtlijn)

Het verbod in deze categorie vuurwerk is ingesteld omdat deze het meeste overlast en letsel veroorzaken.

In 2020 en 2021 is er een landelijk vuurwerkverbod van kracht geweest gebaseerd op de Tijdelijke wet maatregelen Covid-19.
Omdat het landelijk vuurwerkverbod verder strekt dan de wetgeving van 1 december 2020, is die wet nog niet eerder van kracht geweest gedurende de jaarwisseling. Landelijk komt er voor komende jaarwisseling geen algeheel vuurwerkverbod.

De vraag ligt voor welke keuze Roermond wil maken richting de jaarwisseling met betrekking tot vuurwerkoverlast. Daarbij zijn 3 scenario's beschreven met bijbehorende deelscenario's.

Op woensdag 13 juli 2022 heeft het college van burgemeester en wethouders een mandaatbesluit genomen. Het stuk ligt nu voor aan de commissie BM.

Advies:

Geadviseerd wordt geen algeheel vuurwerkverbod voor de gemeente Roermond in te stellen (Scenario 1A). Mocht er toch gekozen worden voor een vorm van vuurwerkverbod is het advies te kiezen voor een gedeeltelijk vuurwerkverbod (beschreven in scenario 2).

Argumenten

Scenario 1:

- Algeheel vuurwerkverbod

A. Geen algeheel vuurwerkverbod.

Er wordt geen algeheel vuurwerkverbod ingesteld binnen de gemeente Roermond. In dit deelscenario volgen we de wetgeving van 1 december 2020 en monitoren we hoe de samenleving omgaat met deze nieuwe vorm van wetgeving met beperkingen op de aanschaf en het afsteken van consumentenvuurwerk. Deze wetgeving is in deze vorm immers nog niet eerder toegepast gedurende een jaarwisseling vanwege vuurwerkverboden in het kader van de tijdelijke maatregelen Covid19.

Voordeel
- Er kan goed in kaart worden gebracht wat de nieuwe vorm van wetgeving voor gevolgen heeft in onze gemeente. Dit maakt het nemen van maatregelen voor de volgende jaarwisseling effectiever;
- De wijziging van de regelgeving per 1 december 2020 geldt voor de vuurwerkartikelen die die veel overlast en letsel veroorzaken;
- We geven de burgers zelf de mogelijkheid en verantwoordelijkheid om te kiezen voor het wel of niet afsteken van (legaal) vuurwerk.

Nadeel
- er blijft mogelijk nog voldoende ruimte voor kwaadwillende om rond de jaarwisseling met illegaal verkregen vuurwerk voor overlast en schade te zorgen.

B. Een algeheel vuurwerkverbod zonder alternatief.

Er wordt een algeheel vuurwerkverbod ingesteld voor de gemeente Roermond. Dit is mogelijk conform de bevoegdheid van het college van B&W op grond van artikel 2:73 van de Algemene Plaatselijke Verordening: *“ Het is verboden consumentenvuurwerk te gebruiken op een door het college in het belang van de voorkoming van gevaar, schade of overlast aangewezen plaats”*.
Er wordt ingezet op een vuurwerkvrije gemeente zonder overlast en er wordt geen alternatief geboden aan inwoners om binnen de gemeentegrenzen oud en nieuw te vieren met de aanwezigheid van vuurwerk.

Voordeel
- Er wordt recht gedaan aan de behoefte van een deel van de inwoners die overlast ervaren van vuurwerk;
- Waarneming van een overtreding is sneller ‘zichtbaar’ omdat een knal per definitie een overtreding behelst;
- Vermindering van schade en overlast voor mens, dier en milieu.

Nadeel

- Omdat er geen ervaring is met de huidige naleving van actuele wetgeving kan deze keuze als buitenproportioneel worden gezien;
- Door het ontbreken van een alternatief is de neiging naar de aanschaf en het afsteken van illegaal vuurwerk groot;
- Handhaving op een vuurwerkverbod is moeilijk. Het aansteken van vuurwerk moet op heterdaad worden gezien om te kunnen vervolgen. De handhavende diensten zijn dus vrijwel altijd te laat;
- Geen adequate handhaving kan afbreuk doen aan de geloofwaardigheid van de lokale overheid;
- Weerstand bij inwoners en vuurwerkhandelaren binnen de gemeente.

C. Een algeheel vuurwerkverbod met alternatief.

Er wordt een algeheel vuurwerkverbod voor de gemeente Roermond ingesteld op grond van de wetgeving zoals beschreven in scenario 1.B. Als alternatief kan worden gedacht aan een show met vuurwerk, drones of lasers. Dit kan plaatsvinden op 1 of meerdere locaties binnen gemeente.

Voordeel:

- Kans op naleving van het ingestelde verbod is groter omdat er een alternatief is;
- Overlast van vuurwerk beperkt zich tot enkel het gebied van de show;
- Er is mogelijkheid ervaring op te doen of een dergelijk alternatief aftrek vindt bij de inwoners;
- Minder schade en overlast voor mens, dier en milieu.

Nadeel:

- Het is onduidelijk wat de coronamaatregelen in deze tijd van het jaar doen met de mogelijkheden van het organiseren van dergelijke evenementen;
- Omdat er geen ervaring is met de huidige naleving van actuele wetgeving kan deze keuze als buitenproportioneel worden gezien;
- Het organiseren van dergelijke evenementen vraagt capaciteit van beveiliging, handhaving en politie welke onder grote druk staan. Met name rond dit soort feestdagen;
- Handhaving op het vuurwerkverbod naast handhaving bij een evenement als alternatief is gezien de capaciteit bij de handhavende organisaties moeilijk;
- Handhaving op een vuurwerkverbod is moeilijk. Het aansteken van vuurwerk moet op heterdaad worden gezien om te kunnen vervolgen. De handhavende diensten zijn dus vrijwel altijd te laat;
- Geen adequate handhaving kan afbreuk doen aan de geloofwaardigheid van de lokale overheid;
- Weerstand bij voorstanders van vuurwerk en vuurwerkhandelaren binnen de gemeente;
- Een alternatief vraagt om reisbewegingen van inwoners. Rondom de jaarwisseling is er sprake van alcohol- en/of middelengebruik. Inzet afgelopen jaren was vooral het terugdringen van het besturen van voertuigen onder invloed;
- Er is geen budget voor een alternatief programma beschikbaar;
- Vergunningverlening zal gezien de beschikbare capaciteit en doorlooptijd lastig zijn.

Scenario 2:

- Gedeeltelijk vuurwerkverbod

A. Geen gedeeltelijk vuurwerkverbod.

Er komt geen gedeeltelijke vuurwerkverbod binnen de gemeente Roermond. Daarmee sluit dit deelscenario aan bij het beschreven scenario onder 1.A.

B. Opgelegd gedeeltelijk vuurwerkverbod.

Het college van B&W heeft de bevoegdheid zoals beschreven onder scenario 1.B. Hiermee is het mogelijk om bepaalde plaatsen/locaties aan te wijzen waar een vuurwerkverbod van kracht is voor een bepaalde periode. Hierbij kan gedacht worden aan locaties met een belangrijke functie (bijvoorbeeld het ziekenhuis), locaties met grote overlast of waar in het verleden excessen hebben plaatsgevonden die absoluut voorkomen moeten worden.

<u>Voordeel:</u>

- Voor een bepaald gebied is een vuurwerkverbod mogelijk verlichtend met betrekking tot overlast en schade;
- Eenvoudigere handhaving in kleinere aangewezen gebieden dan in een hele gemeente;
- Je kunt als gemeente voldoen aan de behoefte van inwoners van bepaalde gebieden om verlichting te bieden rondom vuurwerkoverlast of gevaar dat kan ontstaan door het afsteken van vuurwerk.

<u>Nadeel:</u>

- Het vuurwerkverbod blijft met de huidige beperkte capaciteit van de handhavende diensten moeilijk te handhaven;
- Handhaving op een vuurwerkverbod is moeilijk. Het aansteken van vuurwerk moet op heterdaad worden gezien om te kunnen vervolgen. De handhavende diensten zijn dus vrijwel altijd te laat;
- Geen adequate handhaving kan afbreuk doen aan de geloofwaardigheid van de lokale overheid;
- Er is een kans op het ontstaan van een waterbedeffect. Het vuurwerk zal mogelijk niet in het verboden gebied worden afgestoken maar in een gebied elders.

C. Vrijwillig vuurwerkverbod

Er wordt aan wijken, buurten of straten de mogelijkheid gegeven zichzelf uit te roepen tot vuurwerk vrije zone. Dit betreft een initiatief van de inwoners zelf. Daarbij wordt duidelijk aangegeven per woning (bv met raamposters) en straat (bv door borden) dat er sprake is van een vuurwerk vrije zone. Dit betreft een geheel vrijwillige vorm. Daarbij kan er ondersteuning worden geboden vanuit de gemeente bijvoorbeeld in de vorm van het uitreiken van borden en posters. De handhaving ligt echter geheel in handen van de bewoners zelf.

Voordeel:

- Als er een vuurwerk vrije zone ontstaat, is er sprake van voldoende draagvlak in de buurt of straat waarmee vuurwerkoverlast kan worden teruggedrongen;
- De inwoners of ondernemers in een bepaalde straat of buurt hebben het gevoel zelf bij te dragen aan de veiligheid en leefbaarheid in de wijk. Het is iets dat ze zelf bewerkstelligen.
- Het kan bijdragen tot verbinding in buurten en wijken.
- Een vuurwerkvrije samenleving is kansrijker als inwoners er zelf voor kiezen en er achter staan.

Nadeel:

- Zonder draagvlak van een gehele buurt of straat is het instellen van een vuurwerk vrije zone niet mogelijk;
- Er kan niet worden gehandhaafd op het afsteken van vuurwerk in een zone door handhavers. Het afsteken van, volgens de wet van 1 december 20202 aangewezen legaal vuurwerk, blijft formeel toegestaan en is dus door handhaving niet te handhaven.
- Er kunnen conflicten ontstaan of oplaaien in buurten omtrent het benodigde draagvlak voor een vuurwerk vrije zone;
- Het vuurwerk dat niet kan worden afgestoken wordt mogelijk in een andere buurt, straat of wijk afgestoken wat een zogenaamd waterbedeffect kan veroorzaken;
- Er is geen budget beschikbaar voor de middelen benodigd voor deze maatregel;
- Deze variant vergt inspanning van de gemeente waarvan de capaciteit onder druk staat;
- In een aantal gemeenten waar eerder is gewerkt met vrijwillige vuurwerkvrije zones lijkt de effectiviteit daarvan te ontbreken [1].

Scenario 3:

- **Stadsevenement jaarwisseling**

Een derde scenario is een stadsevenement. Daarbij wordt uitgegaan van de huidige wetgeving rondom vuurwerk (zie inleiding, lees: geen vuurwerkverbod) en daarnaast een stadsevenement geïnitieerd door inwoners van onze gemeente. Daarbij kan gedacht worden aan een show met bijvoorbeeld lasers, drones of vuurwerk die de inwoners van de stad kunnen bijwonen.

Voordeel:

- Er kan (toegestaan) vuurwerk worden afgestoken door inwoners en/of een evenement worden bijgewoond;
- Er is voor een grote groep inwoners iets te beleven;
- Mogelijk zijn mensen minder geneigd zelf illegaal vuurwerk af te steken, waarmee daardoor overlast in de rest van de gemeente wordt voorkomen.

[1] https://www.binnenlandsbestuur.nl/ruimte-en-milieu/vraagtekens-bij-effectiviteit-vuurwerkvrije-zones

Nadeel:

- Het organiseren van dergelijke evenementen vraagt capaciteit van beveiliging, handhaving, gemeente en politie welke onder grote druk staan. Voornamelijk rond deze feestdagen;
- Handhaving op het vuurwerkverbod naast handhaving bij een stadsevenement als alternatief is gezien de capaciteit bij de handhavende organisaties moeilijk;
- Het is onduidelijk of het de overlast rondom de jaarwisseling gaat verminderen. Er komt immers een evenement bij, reisbewegingen nemen toe en de inwoners steken zelf vuurwerk af;
- Het is onduidelijk wie een dergelijk evenement kan en wil organiseren;
- De vergunningverlening wordt gelet op de termijn en beschikbare capaciteit problematisch;
- Het is erg onzeker wat de coronamaatregelen in deze tijd van het jaar doen met de mogelijkheden van het organiseren van dergelijke evenementen;
- Een alternatief vraagt om reisbewegingen van inwoners. Rondom de jaarwisseling is er sprake van alcohol- en/of middelengebruik. Inzet afgelopen jaren was vooral het terugdringen van het besturen van voertuigen onder invloed;
- Inwoners moeten naar een locatie toe met het risico dat zij zich moeten bewegen tussen legaal afgestoken vuurwerk. Dit brengt risico's met zich mee;
- Er is geen budget voor dergelijke evenementen;
- Bij de vergunningverlening voor vuurwerkshows zal rekening moeten worden gehouden met de daarvoor geldende termijnen (in dit geval bij de provincie Limburg).

Kanttekeningen:

- In de omliggende gemeenten Leudal, Maasgouw, Echt-Susteren, Weert, Venlo en Roerdalen is nog geen besluit genomen over de komende jaarwisseling en een eventueel vuurwerkverbod of alternatieven met vuurwerkshows.
- De politie heeft aangegeven dat handhaven op een eventueel vuurwerkverbod moeilijk is. Enerzijds vanwege de inzetbaarheid van capaciteit rondom de jaarwisseling en anderzijds vanwege de handhaafbaarheid van het op heterdaad betrappen van overlastgevers met vuurwerk. Dit geldt ook voor de afdeling stadstoezicht. Een extra gemeentelijk verbod en/of een alternatief zal alleen maar meer van deze diensten vragen;
- Tijdens de vuurwerkverboden rond de jaarwisselingen van 2020 en 2021 is gebleken dat ondanks een verbod toch veel mensen vuurwerk afstaken ;
- Ten aanzien van de scenario's onder 1.C en 3 moet worden afgevraagd wie dergelijke alternatieven kunnen en willen organiseren;
- Voor een alternatief als evenement moet worden afgevraagd of er een geschikte locatie beschikbaar is. Daarnaast moet er rekening gehouden worden met termijnen voor vergunningen.

Financieel:

Zoals beschreven in de scenario's is er voor de genoemde alternatieven geen budget en weinig capaciteit beschikbaar. Bij een keuze voor alternatieven zal dus gezorgd moeten worden voor extra financiële en capacitaire mogelijkheden.

Bij scenario 3 moet rekening gehouden worden met het inhuren van bedrijven voor het afsteken van vuurwerk, of voor uitvoering aan de laser-/droneshow.

Een vuurwerkshow zoals in de gemeente Rotterdam kost € 250.000 euro. Voor een gemiddelde gemeente zoals Roermond bedragen de kosten zo'n € 70.000 euro [2]. Dit is exclusief bijkomende kosten en enkel de vuurwerkshow inclusief de vergunningen. Bij de overige kosten moet gedacht worden aan de inhuur van beveiliging, verkeersregelaars, amusement, techniek en een programma voor die avond.

Een show waarbij drones met lasers worden ingezet in plaats van vuurwerk kost momenteel zo'n € 40.000 euro voor alleen de show [3]. Ook hierbij moet rekening gehouden worden met bijkomende kosten voor de aankleding van een dergelijke show en de overige kosten zoals hierboven eerder beschreven.

Zonder gedegen draagvlakonderzoek is onduidelijk hoeveel bezoekers een dergelijk evenement zal trekken, in welke categorie deze zou moeten worden ingedeeld en of er sprake kan zijn van een eventuele subsidieregeling.

Bij scenario 2C is sprake van een echt burgerinitiatief waarbij de gemeente ondersteuning zou kunnen bieden. Bijvoorbeeld door het plaatsen van borden dat er sprake is van een vrijwillige vuurwerkvrije zone. Daarvoor zijn per straat zonder kruisingen 4 borden benodigd. Twee voor het betreden van de vuurwerkvrije zone, en twee voor het verlaten van de vuurwerkvrije zone. Eén enkel bord met bedrukking kost € 100 euro [4]. Daarnaast kan er gedacht worden aan het verstrekken van posters voor straten die mee willen doen die achter de ramen van de woningen geplakt kunnen worden. Deze zouden bijvoorbeeld kunnen worden afgehaald door inwoners bij de gemeente.

Juridisch:

Voor het instellen van een vuurwerkverbod zoals weergegeven in scenario 2B moet rekening gehouden worden met de onderbouwing voor het opleggen van een vuurwerkverbod. Daarvoor moeten er gegronde redenen op te voeren zijn voor het instellen van zo'n verbod. In Roermond zijn er een aantal locaties die zouden kunnen voldoen aan een dergelijke onderbouwing als grondslag voor een opgelegd gedeeltelijk vuurwerkverbod.

Scenario 2C betreft een vrijwillig vuurwerkverbod. Dat betekent ook dat er niet gehandhaafd wordt en kan worden op het moment dat er toch vuurwerk wordt afgestoken in de zone. Er is sprake in deze gebieden van de normale geldende rechtsregels conform landelijke en/of lokale wetgeving.

[2] Caffero Nederland, 29-07-2022
[3] Dutch Drone Shows Nederland, 27-07-2022
[4] POL Heteren BV, 27-07-2022

Een vergunningsaanvraag voor een show zoals beschreven in scenario 3 met vuurwerk duurt 14 weken [5].
De gemeente kan zelfstandig geen evenement organiseren zoals omschreven in scenario 1C of scenario 3. De organisatie voor een dergelijk evenement moet uit de samenleving ontstaan.

Capaciteit:

In geval van scenario 3 moet worden opgetekend dat de voorbereiding en uitvoering van dergelijk evenement de nodige capaciteit vereist van de gemeente. Er is sprake van een vergunning plichtig evenement. Er worden inspanningen vereist van diverse afdelingen zoals communicatie, bijzondere wetten, evenementencoördinatoren, BOR.

In geval van scenario 2C is het van belang goed te communiceren over de mogelijkheden en wat het nou precies behelst. Ook bij dit scenario wordt capaciteit gevraagd van onder andere communicatie, BOR en wijkregie.

Burgerraadpleging:

Om een gedegen afweging te maken omtrent de te nemen maatregelen rondom vuurwerkoverlast rond de jaarwisseling zijn er verschillende mogelijkheden om te onderzoeken of er draagvlak is voor de te nemen maatregelen of om burgers te betrekken bij het op te stellen van beleid.

- Referendum

De gemeente Roermond kent geen actuele referendumverordening. Artikelen 147 en 149 van de Gemeentewet – die aansluiten bij artikel 108 Gemeentewet en artikel 124 lid 1 en artikel 127 van de Grondwet- bieden deze ruimte. Deze verordening zal moeten worden vastgesteld om een raadplegend referendum te kunnen organiseren. Een referendum heeft organisatorisch en financieel een behoorlijke impact. Veel gemeenten combineren dan ook een referendum met een reeds geplande verkiezing. Dit dient in de referendum verordening te worden toegestaan.

De kosten voor een referendum lopen in verschillende gemeenten erg uiteen. Bij een combinatie van een reeds bestaande verkiezing zijn de kosten per kiesgerechtigde beperkt.

Uitwerking van de financiële consequenties was bij het opstellen van dit document nog niet mogelijk.

Geadviseerd wordt in geval van de voorkeur voor een referendum deze te combineren met de geplande verkiezingen voor de provinciale staten op 15 maart 2023.

- Surveyonderzoek of enquête

Een andere mogelijkheid om een representatief beeld te kunnen krijgen van de mening van inwoners is middels een surveyonderzoek of enquête. Dit kan worden uitbesteed aan een extern onderzoeksbureau. Een voordeel van dergelijk onderzoek is dat er meerdere stellingen tegelijk gedeponeerd kunnen worden. Ook over meerdere onderwerpen als die behoefte er is.

[5] Caffero Nederland, 29-07-2022

- Burgerparticipatie

Tevens bestaat de mogelijkheid om inwoners via vormen van zogeheten interactief bestuur in een vroeg stadium in het beleidsproces te betrekken. Belangrijk verschil met een referendum en surveyonderzoek of enquête is dat maar een zeer beperkte groep kiesgerechtigden in de gelegenheid wordt gesteld om te participeren.

Met vriendelijke groet,

Het college van burgemeester en wethouders van Roermond,

De secretaris,	De burgemeester,
drs. J.W.A. Kradolfer (a.i.)	M.J.D. Donders – de Leest

Ter inzage: